

Cu acești trei pași, întregul spectacol al Anelei Ovanez, deschis spre publicul pe care-l implică, ajunge, sigur și cu ecouri scontate, la esențe și la adevăr.

Constantin Paraschivescu

TEATRUL DE STAT DIN TURDA

CHIRIȚA ÎN PROVINCIE

de Vasile Alecsandri

O Chiriță cochetă și plină de nuri (Maria Voronca-Smarandache) și un Leonaș dezinvolt (Stelian Stancu)

Data premierei: 24 februarie 1977.
Regia: STELIAN STANCU. Scenografia: GHEORGHE MATEI.

Distribuția: MARIA VORONCA-SMARANDACHE (Cucoana Chirița); NAE FĂGĂDARU (Grigori Birzoi); VICTOR PETEANU (Guliță); EUGENIA CHIOREANU-JIGA (Luluța); FRANCISCA LUKA (Safta); MIHAI IONESCU-VRĂNEȘTI (Domnu' Șarl); STELIAN STANCU (Leonaș); PUIU NEAGU (Ion); STELA FURCOVICI-GĂSPAREL (Ioana).

Am văzut, la multe luni după premieră, *Chirița în provincie*. Am văzut spectacolul în condiții în care, din păcate, căutăm mai rar să cunoaștem viața teatrelor noastre: l-am văzut, după un drum de peste o sută de kilometri cu autobuzul teatrului, la Abrud, printre mineri. Copiii acestora constituiau majoritatea voios gălăgioasă a spectatorilor. Altele, decât la sediu, condițiile scenei cit o cutie, deși au stinjenit vizibil mișcarea interpreților, așezarea lor în spațiu, nu au coborât temperatura generală a spectacolului, nu au afectat dispoziția de joc, vioiciunea, ritmul iute.

Fără a se distinge printr-o concepție regizorală inedită, fără a încerca să arate altceva decât ne-a lăsat buna tradiție a spectacolelor moldovene cu această piesă, reprezentarea turdeană este plăcută, agreabilă, accesibilă. Este mai mult decât îmbucurător să constatăi că, deși au trecut cinci pătrare de veac de când a fost scrisă, această comedie cu muzică, pe drept cuvânt recunoscută ca

principală precursoră a comediei românești clasice, își păstrează întreaga ei vigoare, de document al moravurilor epocii, de satiră îndreptată împotriva năravurilor pe care societatea timpului le-a generat și întreținut.

Spectacolul a fost pus în scenă de către actorul Stelian Stancu, fără explozii de inventivitate sau pretenții de originalitate, dar cu acuratețe, cu deplină cursivitate, cu moderație în rezolvarea momentelor-comice, cu echilibru și pondere în desenul satiric al personajelor. Nu se solicită excesiv latura caricaturală, deși nimic din substanța comică nu se pierde. Întreg spectacolul e un joc, voios, agrementat, un joc cu cîntece, cum cere piesa, impresia de pe urmă fiind luminoasă, tonică: isprăvniceul și isprăvniceasa sînt pedepsiți, Leonaș face dreptate, lecția lui usturătoare, aplicată pungășilor și parvenitismului, e primită, de micii spectatori, cu bucurie. Plac, în spectacol, Maria Voronca-Smarandache, interpreta Cucoanei Chirița, mamă vajnică, isprăvniceasă aprigă și rea, îndrăgostită galeșă, gîngurind caraghios cînd e curtată, stropindu-se aspru cînd dă porunci, cu gesturi tăioase de stăpînă sau cu unduire cochetă de femeie plină de nuri. Leonaș e Stelian Stancu, tînăr plăcut, plin de șiretenie, dezinvolt în travestiuri. Grigori Birzoi, bătrînel potlogar, e creionat, cu siguranță, de Nae Făgădaru. Luluța, orfana îndrăgostită, e interpretată cu grație de Eugenia Chioreanu-Jiga. Răzgîiatul Guliță e interpretat cu sinceritate, dar cu unele stîngăcii, de un debutant, Victor Peteanu. Mihai Ionescu-Vrănești îl înfățișează pe Domnu' Șarl, cu ifose franțuzite, cu multă siguranță și într-un registru comic de cea

mai bună calitate. Două apariții de haz autentice, în portrete cu tușă mai groasă, dar de bun-gust, au Stela Furcovici-Găspărel și, mai ales, Puiu Neagu.

Privită cu ochiul exigenței maxime, raportată la valoarea generală a spectacolului contemporan, reprezentarea turdeană cu piesa *Chirița în provincie* este, s-o spunem fără ocolișuri, modestă. Dar este necesară și se dovedește utilă în răspîndirea valorilor clasice, ca ilustrare, dacă vreți, a lecțiilor despre literatura română, ilustrare — cum am putut verifica — foarte bine primită de spectatori de vîrstă școlară și de părinții lor. Cu meritul respectului pentru munca lor, cu virtutea modestiei, interpretii din colectivul turdean însoțesc fericit strădaniile fratelui mai vîrstnic, Naționalul clujean, activitatea lor în zona geografică dovedindu-se complementară.

Virgil Munteanu

TEATRUL DRAMATIC DIN GALAȚI

VIFORUL

de Barbu Șt. Delavrancea

Data premierei: 1 octombrie 1977.

Regia: NICOLAE SCARLAT. Scenografia: DAN JITIANU. Ilustrația muzicală: ANA MARIA UNGU-REANU.

Distribuția: ȘTEFAN HAGIMĂ (Ștefăniță Vodă); DIMITRIE BITANG (Luca Arbore); MARCEL HIRJOGHE (Logofătul Troțușanu); ALEXANDRU NĂSTASE (Vornicul Carabău); LUCIAN TEMELIE (Postelnicul Cosma Șearpe, Episcopul); GHEORGHE V. GHEORGHE (Vistiernicul Ieremia); GRIG DRISTARU (Pircălabul Petrică); LEONARD CALEA (Pircălabul Condrea); VLAD VASILIU (Pircălabul Balos); FLORIN DUMBRAVĂ (Spătarul Hrană); EUGEN POPESCU COSMIN (Comisul Toma Cățeleanu); ȘERBAN BOGDAN (biv. Vel Logofătul Iase, Toader); AURELIAN GEORGESCU (biv. Vel Postelnicul Luca Cirje, Nichita); RADU GHEORGHE JIPA (Cătălin); MITICA IANCU (Mogirdici); DAN ANDREI BUBULICI (Tușulea Moghilă); IOANA CITTA BĂCIU (Doamna Tana); STELA POPESCU TEMELIE (Oana); CARMEN MARIA STRUJAC (Contele Irmsky); LENI ȘTEFĂNESCU (Niculina).

Cu reprezentarea *Viforului*, Teatrul din Galați readuce în discuție unul dintre cele mai controversate texte ale dramaturgiei noastre clasice. Multe lănci au fost rupte pentru sau împotriva celei de-a doua piese a trilogiei lui Delavrancea; comentatorii ei, la data premierei și în anii ce au urmat, au contestat sau au susținut dreptul scriitorului de a modifica datele istoriei, au definit piesa ca pe „una dintre operele mari ale literaturii noastre” (Nicolae Iorga), au considerat-o „cea mai teatrală” creație a lui Delavrancea (Liviu Rebreanu) sau, dimpotrivă, au acuzat-o de „nesuferită afectare” (George Călinescu), de o foarte proastă construcție a personajelor (Mihail Dragomirescu) ori, cum este cazul lui Harie Chendi, au respins-o cu totul, fără drept de apel.

Se știe că portretul eroului principal, ca domn imatur, de o cruzime mergînd pînă la patologic, mareat de un complex de inferioritate față de bunicul său, Ștefan cel Mare, nu corespunde realității, după cum nici boierii, în frunte cu Luca Arbore, prezența ca pilde de patriotism, ca victime inocente ale unui voievod scelerat, nu se împacă exact cu adevărul istoric. În ultimii ani — pornindu-se de la textul lui Delavrancea — s-a încercat, scenic, o reabilitare, potrivită cu adevărul istoric, a lui Ștefăniță, o restabilire a termenilor reali ai conflictului său cu boierii. O tentativă în acest sens, nu lipsită de merite, a făcut Constantin Dinischiotu, cu spectacolul montat acum cîțiva ani, la Pitești, a repetat-o Ioan Ieremia, la Timișoara; o asemenea încercare ne propune Nicolae Scarlat, în prezenta stagiune, în montarea de la Teatrul din Galați.

Un punct de pornire excelent, în această direcție, îl constituie cadrul scenografic semnat de Dan Jitianu. Pereți reci, cenușii, formînd nesfîrșite coridoare, numeroase uși, în permanentă mișcare, prin care se strecoară, ca niște umbre, siluetele celor care ascultă, care spionează. Ștefăniță nu este, deci, înconjurat de boierii cinstiți, ce-și exprimă fără ascunziș gîndurile, ci de conspiratori care înțeleg să facă o politică a lor, nu a țării, nu a domnului. În aceleași culori cu decorul sînt concepute costumele boierilor; aceștia, drapați în cenușiu, formează un ansamblu, un bloc amenințător.

Regizorul Nicolae Scarlat a eliminat din text elementele de ordin patologic în configurarea eroului (accesul de epilepsie, de pildă), a reconsiderat, în termenii amintiți, relația dintre domn și boieri, privindu-i pe aceștia uniți în hotărîrea de a governa ei, conform interesului lor, și în continuare, după ce Ștefăniță a ajuns la vîrsta majoratului. Spectacolul, în general, bine direcționat, păcătuiește, însă, prin înconsecvență: pune accentul pe conflictul de idei, pe înfruntarea politică, dar nu rezistă tentației — de coloratură estradistică — de a aduce un urs în scenă (textul preciza că ursul „mormăie și s-apropie”, nu că saltă vesel printre inter-